

FILOZOFSKO-TEOLOŠKI INSTITUT DRUŽBE ISUSOVE
U ZAGREBU

OBNOVLJENI
ŽIVOT

GODIŠTE LXXVI

ZAGREB, 2021.

OBNOVLJENI ŽIVOT izlazi četiri puta godišnje

Izdavač

*Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove
Zagreb, Jordanovac 110*

Uredničko vijeće / *Editorial Board*

*Anto Gavrić, Mislav Ježić, Ivan Koprek, Anto Mišić, Ivica Musa, Mijo Nikić,
Anto Pavlović, Valentin Pozaić, Nikola Stanković, Marijan Steiner, Ivan Šestak,
Antun Trstenjak, Pero Vidović, Dražen Volk*

Znanstveno vijeće / *Scientific Council*

*Ivan Antunović (Zagreb), Niko Bilić (Zagreb), Barbara Ćuk (Zagreb),
Borislav Dadić (Split), Josip Jelenić (Rim), Hrvoje Lasić (Zagreb),
Ivan Macut (Split), Marko Marinić (Zagreb),
Ružica Martinović–Vlahović (Sl. Brod), Marko Matić (Zagreb),
Alan Modrić (Rim), Božidar Nagy (Zagreb), Julius Oswald (München),
Ivan Platovnjak (Ljubljana), Mihály Szentmártoni (Rim)*

Glavni i odgovorni urednik

Tadija Milikić

Slog

DURIEUX d.o.o., Zagreb

Tisak

Tipotisak, Zagreb

Sadržaj

Uvodni članci

D. MIŠČIN, Dva jubileja: Fjodor Mihajlovič Dostojevski i Miljenko Belić SJ.	3
M. ČUNČIĆ, Važne žene Ínigova obraćenja: Uz 500. obljetnicu obraćenja sv. Ignacija Lojolskoga	147
A. GAVRIĆ, Milosrde, istina i sloboda: Uz 800. obljetnicu smrti sv. Dominika	291
T. MAŠTROVIĆ, Temeljno djelo hrvatske književnosti: 500. obljetnica objave <i>Judite</i> Marka Marulića (1521.)	435

Izvorni znanstveni radovi

G. LOJKIĆ, Svemir ni iz čega i kozmologijski argumenti <i>A Universe from Nothing and Cosmological Arguments</i>	7
M. KUTLEŠA — J. DOLIĆ, Koncept i "svojtva" naravi ljudske osobe u onto-antropološkim i etičkim izazovima i kritikama razvoja umjetne inteligencije <i>The Concept and »Features« of the Nature of the Human Person in Onto-Anthropological and Ethical Challenges and Critiques on the Development of Artificial Intelligence</i>	23
Ž. RAKOŠEC, Validacija Upitnika snage religijske vjere Sv. Klara <i>Validation of the Santa Clara Strength of Religious Faith Questionnaire</i>	37
M. LUKAŠ — A. JURINIĆ, Obitelj i promovirane vrijednosti čimbenika obitelji u čitankama za hrvatski jezik <i>The Factors of Family Life and the Values Promoted in Readers for Croatian Language Classes</i>	53
R. K. BUFFORD — Z. ŠRAM, Values and Personality Traits as Predictors of Catholic Religiosity: Relations Among the Croatian Ethnic Minority in Vojvodina (Serbia) <i>Vrijednosne orijentacije i osobine ličnosti kao prediktori katoličke religioznosti: Relacije unutar hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini (Srbija)</i>	69
D. SLAVIĆ, Interpretacija i metodički pristup pjesmi <i>The Song of Wandering Angus</i> Williama Butlera Yeatsa <i>An Interpretation and a Methodological Approach to the Poem, The Love Song of Wandering Angus by William Butler Yeats</i>	83
H. VARGIĆ, The Human Person as an Integrated Whole: Integrating Polarities in the Philosophy of Dietrich von Hildebrand <i>Ljudska osoba kao integrirana cjelina: Integracija polarnosti u filozofiji Dietricha von Hildebranda</i>	151
D. BERKOVIĆ, »Oci jedoše kiselo grožđe, a sinovima zubi trnu« (Jer 31,29): Etiološko čitanje starozavjetne pedagogije <i>»The fathers have eaten sour grapes, and the children's teeth are set on edge« (Jer 31,29): An Etiological Reading of the Old Testament Pedagogy</i>	171

V. BRKOVIĆ — R. BUŠLJETA KARDUM — S. MALIŠA, Odgoj za vrijednosti u okvirima kurikula predmeta društveno–humanističkoga područja <i>Values Education with respect to Subjects in the Fields of the Humanities and Social Sciences</i>	185
I. MIŠUR, Djeca iz splitskoga nahodišta 1877.–1892. <i>Children of the Split Foundling Home (1877–1892)</i>	203
I. MARTINJAK, Zagonetka nebića i Aristotelova subjektno–predikatna analiza <i>The Puzzle of Non–Existence and Aristotle’s Subject–Predicate Analysis</i>	297
J. KRIŠTO, Maréchalovo tumačenje epistemologije Tome Akvinskoga <i>Maréchal’s Interpretation of Thomas Aquinas’ Epistemology</i>	311
M. MÜLLER — D. DEBAK, Zastupljenost nasilja nad nastavnicima: Primjer istraživanja u Republici Hrvatskoj <i>The Prevalence of Violence Against Teachers: An Example of Research in the Republic of Croatia</i>	327
I. RAJH — Z. BIOČINA, The Effect of Internationalization on Students’ Attitudes to Environmental Activism <i>Utjecaj internacionalizacije na stavove studenata prema okolišnom aktivizmu</i>	341
A. KONVERSKYI — O. PREDKO — Y. KHARKOVSCHENKO — B. NOSENOK — M. NESTEROVA, Religious Security: The Coronavirus Pandemic and the Identification of New Contexts <i>Religiozna sigurnost: Pandemija koronavirusa i identifikacija novih konteksta</i>	441
V. EDELINSKI MIKOLKA, Elementi poganske tradicije u pozadini predbožićnih blagdana kod Rusina u Vojvodini <i>Elements of the Pagan Tradition in the Pre–Christmas Holidays of the Ruthenians in Vojvodina</i>	457

Prethodna priopćenja

A. VOLENIK — S. B. KOKORIĆ — M. LAKLIJA, Analiza različitih aspekata partnerskih odnosa kod polaznika zaručičkih tečajeva i važnost vjere u njihovu životu <i>An Analysis of Different Aspects of Partnership among Couples Preparing for Marriage</i>	97
P. HARAMIJA, Kad je izborna kampanja dobra?: Prosudba na primjeru hrvatskih izbora za Europski parlament 2019. godine <i>When is an Election Campaign a Good Campaign?: European Parliamentary Elections in Croatia 2019</i>	219

Pregledni radovi

V. BRKOVIĆ — R. BUŠLJETA KARDUM, Pregled razvoja odgoja i obrazovanja za vrijednosti u okvirima povijesno–društvenoga konteksta <i>An Overview of the Development of Values–Based Education in the Historical and Social Context</i>	113
A. MODRIĆ, Papinski primat i njegovo služenje jedinstvu kršćana: Uz 25. obljetnicu enciklike <i>Ut unum sint</i> <i>On the Occasion of the 25th Anniversary of the Encyclical Ut unum sint: Papal Primacy and its Service to the Unity of Christians</i>	235

T. BARAN, Antropološko–folkloristički i vjerski aspekti usmenoknjiževnih zapisa Marice Križe <i>The Anthropological–Folkloristic and Religious Aspects of Marica Križe’s Oral Literary Records</i>	247
M. HERMAN DUVEL, Stvoriteljsko–providnosna struktura prema Tomi Akvinskomu <i>The Creation–Providence Framework According to Thomas Aquinas</i>	361
A. ČAČIĆ — D. BRĐANOVIĆ, Elementi križa u Misi Leonarda Bernsteina <i>Elements of the Cross in Leonard Bernstein’s »Mass«</i>	373
A. TKALČEVIĆ — I. MATIĆ — J. ŠEGOTA, Trgovinski rat između Sjedinjenih Američkih Država i Kine: Razlozi, posljedice i etički aspekti rata <i>USA–China Trade War: Causes, Effects and Ethical Aspects</i>	385
I. SKUHALA KARASMAN, Hrvatska filozofkinja Ivana Rossi o filozofiji Henrija Bergsona <i>The Croatian Woman Philosopher Ivana Rossi on the Philosophy of Henry Bergson</i>	469
J. TALANGA, Pavao u Ateni <i>Paul in Athens</i>	483
M. BORIĆ, Ivan Ureman — posrednik između kineske i europske znanstvene tradicije: Povodom 400. obljetnice njegove smrti u jubilarnoj Ignacijevoj godini (2021.–2022.) <i>Ivan Ureman — Mediator Between Chinese and European Scientific Tradition: On the occasion of the 400th anniversary of his death in the Ignatian Jubilee Year (2021–2022)</i>	499
M. PEHAR — V. LAZIĆ, Isusova ostavljenost na križu i kršćansko razumijevanje Boga kao trojstvenoga zajedništva: Egzegetska analiza i trinitarno–teološko promišljanje Mk 15,34 i Mt 27,46 kroz teologiju Jürgena Moltmanna i Hansa Ursa von Balthasara <i>Jesus’ Abandonment on the Cross and the Christian Understanding of God as a Trinitarian Communion: An exegetical and Trinitarian–theological analysis of Mk. 15:34 and Mt. 27:46 through the theology of J. Moltmann and H.U. von Balthasar</i>	513
H. LONČAREVIĆ, Priznanje Republike Hrvatske od Svete Stolice u hrvatskoj memoaristici: Uz 30. obljetnicu međunarodnog priznanja Republike Hrvatske <i>Recognition of the Republic of Croatia by the Holy See in Croatian Memoiristics: On the 30th anniversary of the international recognition of the Republic of Croatia</i>	527

Nekategorizirani radovi

Razno

I. MIŠUR, Raspeće u postmoderni	125
L. MATOŠEVIĆ, »Gospodin moj i Bog moj!« (Iv 20,28): Teofanija stigmatiziranoga	259
F. LOMBARDI, SJ, Bio jednom Vatikanski radio: O 90. obljetnici otvorenja	403
R. JELIČIĆ, Fiat ut sis	541

Prikazi–recenzije

J. OSLIĆ, Bruno Matos, <i>Russell, religija i postsekularizam</i>	129
M. VIŠIĆ, Stipe Buzar, <i>Realizam i teorija pravednog rata</i>	131

B. MARUŠIĆ, Ante Marušić, <i>Max Weber o racionalnosti Zapadne kulture putem religije</i>	132
K. SEKE, Ivan Šestak, Ivan Čulo i Vladimir Lončarević (ur.), <i>Odjeci filozofije personalizma: Zbornik radova s Međunarodnog znanstvenog skupa Personalizam — jučer, danas, sutra</i>	133
A. T. FILIPOVIĆ, Krista Mijatović, <i>Razumijevanje i ostvarivanje poslanja kod redovnica u Hrvatskoj danas</i>	135
I. KRESNIK, Mario Grčević, <i>Ime »Hrvat« u etnogenezi južnih Slavena</i>	137
V. LONČAREVIĆ, Tonči Trstenjak, <i>Zaljubljeni kapelan: Pripovijesti za vele i male</i> . . .	139
M. STEINER, Bernardin Škunca i Vito Balić (ur.), <i>Fra Bernardin Sokol: Zbornik slavlja i radova sa znanstvenog skupa o 130. obljetnici rođenja</i>	267
M. ZOVKIĆ, Semir Salihović, <i>Recepcija prijevoda Bucailleove knjige Biblija, Kur'an i nauka u bivšoj Jugoslaviji</i>	271
J. BATINIĆ, Ivan Antunović, <i>Teologalne kreposti: Vjera, nada i ljubav – ključ razumijevanja kršćanske egzistencije</i>	274
S. PERICA, Ivan Hang, <i>Sveti Ignacije u Božjoj školi</i>	276
H. MANDIĆ, Ivica Žižić, <i>Marginalije: Zapisi o svećeništvu</i>	277
L. KLARICA, Odilon Gbènoukpo Singbo, <i>Evandeoske mrvice za unutarnju ekologiju</i> . . 279	
D. ŠKARICA, Krešimir Čvrljak, <i>Filozofija i teologija na Mediteranu između antike i renesanse</i>	415
V. LONČAREVIĆ, Ivan Čulo, <i>Recepcija personalizma u Hrvatskoj tijekom XX. stoljeća: Nikolaj Berdjajev — Jacques Maritain — Emmanuel Mounier</i>	417
I. BOŽIĆ, Ivan Antunović, Ivan Koprek, Pero Vidović (ur.), <i>Život biraj: Elige vitam: Zbornik radova prigodom 75. rođendana msgr. prof. dr. sc. Valentina Pozaića umirovljenog pomoćnog biskupa Zagrebačke nadbiskupije</i>	419
Z. PRANJIĆ KOZLEK, Peter Kreeft, <i>Nepobačeni Sokrat: Dramatična rasprava o pitanjima oko pobačaja</i>	420
M. STEINER, Mijo Škvorc, <i>Kršćanska egzistencija na ispitu: Korizmene konferencije</i> . . 423	
F. TOPIĆ, Milenko Krešić, <i>Nadbiskup Stadler i financije: Gradnje, nekretnine, poslovi</i> . . 425	
A. PETRIĆ, Đuro Škvorc, <i>Biskup Mijo Škvorc</i>	429
J. TALANGA, Damir Barbarić, <i>Skladba svijeta: Platonov Timej: Tekst izvornika s hrvatskim prijevodom, uvodom te filološkim i filozofskim komentarom</i>	547
R. BREGOVIĆ PRAČIĆ, Ivan Koprek (ur.), <i>Migracije, ekonomija i poslovna etika</i> . . 548	
A. ULANOVA, Daniel Susskind, <i>A World Without Work: Technology, Automation, and How We Should Respond</i>	550

SURADNICI OBNOVLJENOG ŽIVOTA U 2021. GODINI

Baran, Tanja	247–258
Batinić, Josip	274–276
Berković, Danijel	171–184
Biočina, Zdravka	341–359
Borić, Marijana	499–512
Božić, Ivan	419–420
Brđanović, Davor	373–384
Bregović Pračić, Rozalija	548–550
Brković, Vjera	113–124, 185–201
Bufford, Rodger K.	69–82
Bušljeta Kardum, Rona	113–124, 185–201
Čačić, Antonia	373–384
Čunčić, Marica	147–150
Debak, Daria	327–339
Dolić, Josip	23–35
Edelinski Mikolka, Vladimir	457–468
Filipović, Ana Thea	135–137
Gavrić, Anto	291–295
Haramija, Predrag	219–234
Herman Duvel, Maja	361–372
Jeličić, Ruža	541–546
Jurinić, Anamarija	53–67
Kharkovschenko, Yevhen	441–456
Klarica, Luka	279–280
Kokorić, Slavica Blažeka	97–111
Konverskyi, Anatolii	441–456
Kresnik, Ivana	137–139
Krišto, Jure	311–325
Kutleša, Mislav	23–35
Laklija, Maja	97–111
Lazić, Vjeran	513–526
Lojkić, Goran	7–21
Lombardi, Federico	403–413
Lončarević, Hrvoje	527–539
Lončarević, Vladimir	139–141, 417–419
Lukaš, Mirko	53–67

Mališa, Snježana	185–201
Mandić, Hrvoje	277–279
Martinjak, Igor	297–309
Marušić, Bartul	132–133
Maštrović, Tihomil	435–440
Matić, Iva	385–401
Matošević, Lidija	259–266
Miščin, Daniel	3–6
Mišur, Ivo	125–128, 203–218
Modrić, Alan	235–246
Müller, Mirela	327–339
Nesterova, Mariia	441–456
Nosenok, Bohdana	441–456
Oslić, Josip	129–130
Pehar, Marija	513–526
Perica, Stanko	276–277
Petrić, Antonia	429–430
Pranjić Kozlek, Zrinka	420–423
Predko, Olena	441–456
Rajh, Ivanka	341–359
Rakošec, Željko	37–51
Seke, Karlo	133–135
Skuhala Karasman, Ivana	469–482
Slavić, Dean	83–95
Steiner, Marijan	267–271, 423–425
Šegota, Josipa	385–401
Škarica, Dario	415–417
Šram, Zlatko	69–82
Talanga, Josip	483–498, 547–548
Tkalčević, Anja	385–401
Topić, Franjo	425–429
Ulanova, Aleksandra	550–552
Vargić, Hrvoje	151–169
Višić, Maroje	131–132
Volenik, Antun	97–111
Zovkić, Mato	271–274